

Kiriku Elu

detsember, 1989

2. number

ELU JA KIRIK

Tänapäeval on üha rohkem hakatud rääkima nii kristlusest kui ka üldse religioonist. Uue vabaduse koidikul avaldatakse taas mõtteid igavestest väärtustest. Tunduvalt on kasvanud kiriklike talituste arv kõigis konfessioonides, kuid paraku ei taga kvantiteet siiski automaatselt kvaliteeti.

Juba enne neljakümne aastaid oli Eestis kõigi religioonide autoriteet üsna madal. Usklikke inimesi peeti tihti mitte päris tõsiselt võetavateks - veidriteks, silmakirjateenriteks või utopistideks. Ilmselt oli selliseks arvamuks ka põhjust, kuna absoluutset taotledes valisid usklikud tihti ideaalvariandi puudumisel kahest kurjast suurema, ning seetõttu ei suutnud anda ühiskonnale head eeskujut. Ateismi pealetungi aastatel vähenes kirikute autoriteet veelgi, sest poliitiline surve valitsuse poolt sundis paljusid kirikutegelasi kompromissidele. Omaaegsete järeleandmistest mõju on tuntav tänaseni.

Ülalöelduga arvestades eeldab religioonist rääkimine nüüdisajal erilist vastutustunnet. Kõik, mida tehakse peab olema tehtud nii hästi kui võimalik. Kahjuks ei vasta "Kiriku Elu" esimene number nendele nõuetele, väljaanne jätab soovida nii üldkontseptsioonilt, ülesehituselt kui ka keeleliselt

redaktsioonilt. Ajaleht, mis paljudele lugejatele saab ilmselt üldse esimeseks kokkupuuteks katoliku kirikuga, peab kandma endas katoliikluse kui inimkonna mõistuslikkuse, vaimsuse ja ühtsuse igavikku suunatud ideed. Sel põhjusel lõpetame katekismuse väljaandmise, sest esiteks ei sobi see ajalehe järjejutuks ning teiseks on oma liigse konspektiivsuse tõttu veidi koomiline. Need ajad, mil läbihõõrutu läbihõõrumisega "Jumalale hingi võideti" on katoliku kirikus ilmselt möödas. Ka ennesõjaaegses "Kiriku Elus" avaldatud artikleid ei ole mõttekas avaldada teisiti kui kõigi aasakäikude kordusväljaandena. Vaid nii jõuaks kogu sõnum, mida see ajaleht kandis, meieni õiges kontekstis.

"Kiriku Elu" uute numbrite maht ja ilnumissagedus hakkavad sõltuma kvaliteetse materjali (tõlked kaasaarvatud) laekumise rohkusest. Parem teha vähem, kuid hästi. Esialgu püüame, et ajaleht ilmuks iga kuu viimasel nädalal. Ootame kaastööd kõigilt, kes tunnevad endal olevat selleks piisavalt soovi ja võimeid.

Tallinna ja Tartu rooma-katoliku
koguduste preester
Rein Õunapuu

Kalender & lugemise

Detsember

R 1 -
L 2 -
P 3 **ADVENDI ESIMENE PÜHAPAEV**
(Franciscus Xaverius, preester. Mälestuspäev)
E 4 Johannes Damaskusest, preester ja Kiriku doktor
T 5 -
K 6 Nicolaus, piiskop
N 7 Ambrosius, piiskop ja Kiriku doktor. Mälestuspäev
R 8 **PNM PÄRISPATUTA SAAMISE SUURPÜHA**
L 9 -
P 10 **ADVENDI TEINE PÜHAPAEV**
E 11 Damasus I, paavst
T 12 Jeanne Francesca de Chantal, pühendunu
K 13 Lucia, neitsi ja märter. Mälestuspäev
N 14 Juan de la Cruz, preester ja Kiriku doktor. Mälestuspäev
R 15 -
L 16 -
P 17 **ADVENDI KOLMAS PÜHAPAEV**
E 18 -
T 19 -
K 20 -
N 21 Petrus Casinius, preester ja Kiriku doktor
R 22 -
L 23 Johannes Katyst, preester
P 24 **ADVENDI NELJAS PÜHAPAEV. JÕULUÕHTU**
E 25 **JÕULUD, KRISTUSE SÜNNIPÄEV. SUURPÜHA**
T 26 **ESIKMÄRTER STEFANOSE PÜHA**
K 27 **APOSTEL JA EVANGELIST JOHANNENESE PÜHA**
N 28 **SÜÜTALASTEPÄEV. KIRIKUPÜHA**
R 29 Thomas Beckett, piiskop ja märter
L 30 -
P 31 **PÜHA PEREKONNA PÜHA**
(Silvester I, paavst)

Tn 7, 2-14; Tn 3; Lk 21, 29-33
Tn 7, 15-27; Tn 3; Lk 21, 34-36
Js 2, 1-5; L 122; Ro 13, 11-14; Mt 24, 37-44

Js 4, 2-6; L 122; Mt 8, 5-11
Js 11, 1-10; L 72; Lk 10, 21-24
Js 25, 6-10a; L 23; Mt 15, 29-37
Js 26, 1-6; L 118; Mt 7, 21, 24-27

1 Mo 3, 9-15.20; L 98; Ef 1, 3-6, 11-12; Lk 1, 26-38
Js 30, 19-21, 23-26; L 147; Mt 9, 35 v 10, 1, 6-11
Js 11, 1-10; L 72; Ro 15, 4-9; Mt 3, 1-12
Js 35, 1-10; L 85; Lk 17-26
Js 40, 1-11; L 96; Mt 18, 12-14
Js 40, 25-31; L 103; Mt 11, 28-30
Js 41, 13-20; L 145; Mt 11, 11-15

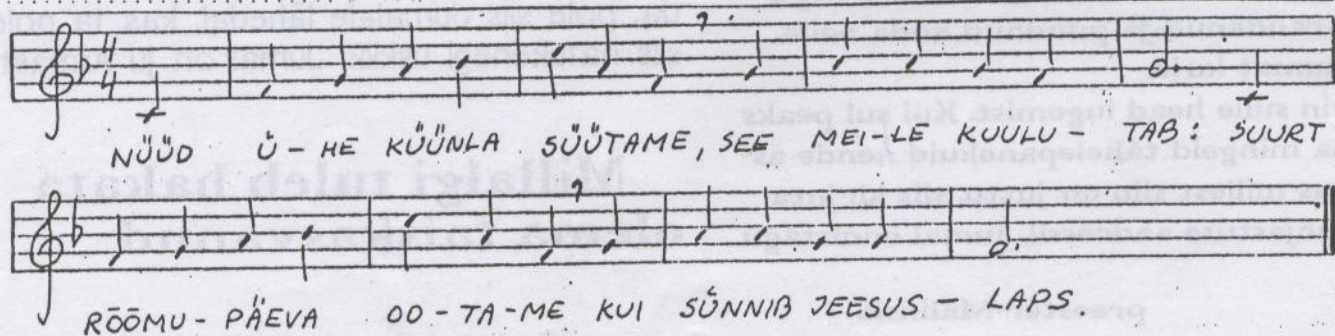
Js 48, 17-19; L 1; Mt 11, 16-19
Si 48, 1-4, 9-11; L 80; Mt 17, 10-13
Js 35, 1-6a, 10; L 146; Jk 5, 7-10; Mt 11, 2-11
Jr 23, 5-8; L 72; Mt 1, 18-24
Ko 13, 2-7, 24-25a; L 71; Lk 1, 5-25
Js 7, 10-16; L 24; Lk 1, 26-38
Ul 2, 8-14; L 33; Lk 1, 39-45
1 S 1, 24 v 2, 1a; 1 S 1; Lk 1, 46-56
Ml 3, 1-4, 23-24; L 25; Lk 1, 57-66
Js 7, 10-14; L 24; Ro 1, 1-7; Mt 1, 18-24
Js 52, 7-10; L 98; He 1, 1-6; Jh 1, 1-13
Ap 6, 8-10; 7, 54-60; L 31; Mt 10, 17-22
1 Jh 1, 1-4; L 97; Jh 20, 2-8
1 Jh 1, 9 v 2, 2; L 124; Mt 2, 13-18
1 Jh 2, 3-11; L 96; Lk 2, 22-35
1 Jh 2, 12-17; L 96; Lk 2, 36-40
Si 3, 2-6, 12-14; L 128; Kl 3, 12-21; Mt 2, 13-15, 19-2

Varsti on jõulud

Ema küpsetas täna kring-
 resi ja isa pani vaikselt
 he paki kappi luku taha.
 Asteaia me teeme prae-
 ju küünlaaluseid ja tahame
 neid pärast teistele kinkida,
 sest varsti tulevad ju jõu-
 lud. Ema ütles, et jõulude
 ajal on sündinud Jeesus
 Kristus. Jeesus armastab
 kõiki inimesi ja tahab, et me
 oleksime üksteise vastu
 head. Isa ütles, et see, kes
 tõeliselt jõulupühi soovib pi-
 dada, peaks nüüd, adventi
 ajal oma käitumise ja tegu-
 tega näitama, et ta Jeesust
 tõepoolest ootab. Ma mär-
 ksin, et ema ei riidle enam
 nii palju ja isa aitab tube ko-
 ristada. Minu vanem vend
 ei räägi enam vastu, kui tal
 palutakse poodi minna. Mina
 ise püüan mitte kohe ulguma
 pista, kui pisike õde minu ehi-
 tatud torni pikali lööb. Me
 püüame üksteisega hästi lä-
 bi saada ja üksteisele head-
 meelt teha. Pühapäeviti aga
 oleme kõik koos ja süütame
 küünla meie ilusal, kuuseoks-
 test tehtud adventipärjal
 ning laulame:

ARMAS SÕBER! VÄRVI IGAL ADVENTI NÄDALAL ÜKS KÜÜNAL SÄRAMA!
 NELJANDA KÜÜNLA SÜÜTAP KOOS INGLIGA. VÄRVI KA KÕIK MUU!

Koostamisel on kasutatud H. Mondscheini raamatut
 "Du hast uns lieb"

tlk. Marju Riisikamp
 pildi joonistas Ene Mellov

Uskuda Kristusesse

Väljaandest: p. Mieczyslaw Malinski "Wierzye w Chrystusa",
1982 tõlkis p. Rein Öunapuu.

Kas sa usud Jumalasse

MA KIRJUTAN SELLES RAAMATUS sellest, mis tundub mulle kõige tähtsam, kui ma mõtlen sinu usule Kristusesse. Võib-olla sa ei leia siit kõike, mida otsid - mööna, et tervet rida küsimusi on käsitletud liiga lühidalt, lakooniliselt, et liiga palju jääb ütlemata, liiga palju küsimusi vastuseta. Aga võibolla tundub sulle hoopis vastupidi: sa leiad kohti, mis näivad sulle ebaolulised. Ja kui ma sellegipoolest pakun sulle lugeda, mida olen kirjutanud, siis seetõttu, et tahaksin aidata sul korda luua kõiges mida sa juba tead, mida sa erinevates olukordades oled õppinud, teada saanud, mida oled kogenud, milles veendunud omaenda läbielamiste varal. Ma arvan, et religiooni puutuvate teadmiste ja kogemuste süsteemi viimine on meie elu igal etapil lausa esmajärgulise tähtsusega.

Lõpetuseks tahan veel lisada, et kui sa oled minu raamatutega juba varem kokku puutunud, siis märkad siin varem käsitletud teemasid, varemilmunud artikleid. Nüüd olen nad lihtsalt uuesti kokku kogunud, parandanud ja püüdnud anda neile täiuslikumat kuju.

Soovin sulle head lugemist. Kui sul peaks tekkima mingeid tähelepanekuid nende asjade osas millest siin on juttu, siis kirjuta mulle kirjastuse aadressil Jumal õnnistagu sind.

preester Malinski

Mida tähendab uskuda – mida tähendab mitte uskuda. Uskuda. Suvatseda armulikult teadmiseks võtta, et Tema on kuski kõrge maailma kohal? Kas see ongi usk?

Mida tähendab uskuda – mida tähendab mitte uskuda. Me ei saa sellest küsimusest lahti, sest tunneme, et siin peitub meie elu mõte ja meie maailmakäsitlus, meie isiku suurus, nii üksikute tegude kui kogu meie tegevuse ajendite lähtepunkt.

Kes siis usub Jumalasse? Kas ainult see, kes palvetab kirikus? Aga see, kes oskab armastada – kes on osavõtlik kõige suhtes mis tema ümber toimub, kes võtab osa teiste inimeste muredest ja kannatustest, kes püüab aidata, ehkki talle selle eest ei tasuta ei praegu ega ka tulevikus, kes teenib teisi omakasupüüdmatult – kas see, kes kasvõi natukene suudab armastada, pole siis Jumalale lähedal, kas ta pole siis natukenegi usklik. Jumal on ju Armastus.

Millalgi tuleb hakata olema taiskasvanud

On olemas üks niisugune jutustus väikesest lapsest, kes kasutas ära, et kirikus polnud kedagi, upitas end peaaaltari lauale,

3

koputas tabernaakli uksele ja küsis: "Jee-suke, kas Sa oled siin?" Ta pani kõrva vastu ust ja ootas vastust. Siis koputas teist ja kolmandatki korda ning ütles lõpuks: "sest emme ütles, et Sina elad siin, aga minu issi ..." ja puistas südameelt mingi lapsetragöödia.

"Emme ütles." Emme ütles, et on Jee-suke, Kaitseingel, põrgu, et taevasse lähivad ainult need kes ... Aga emme ja issi olid siis kõrgei maks autoriteediks, olid kõige targemad, kõike teadvad, kõike suutvad. Aja jooksul ilmes, et vanemad kõike ei tea, kõike ei suuda. Ja lõpuks tuli murdeiga, mil poisid ja tüdrukud füüsiliselt jõudsasti arenevad ja ka vaimselt ärkavad. See on aeg, mil jalad on liiga suured, kael ja käed liiga pikad, keha kõhn ja kahvatu, mil ollakse järsk, kangekaelne, sõnakuulmatu, kõrk, kõike kritiseeriv, väljakannatamatu, kodust ärapõgenev. Niisugune nooruk kinnitab, et ta suudab oma plaanid läbi viia. Meeleheitlikult ponnistades kasutab ta oma mõistust ja tahet, heidab ära igasuguse autoriteedi, paiskab põrmu vanematelt ja kasvatajatelt usu läbi omaksvõetud vaated – "Tõde on ainult see, mille ma ise avastan, milles ise veendun."

Selline areng ähvardab muuhulgas ka sinu religioosseid veendumusi. Võib juhtuda nii, et heidad religiooni kõrvale, nagu sa kunagi oled lakanud uskumast muinasjutte jõuluinglikestest, võlureist ja kurest, kes toob lapsi.

Aga võib juhtuda ka vastupidi: kartes kaotada oma usku, mida sa hindad nagu isiklikku omandust, hakkad vältima iga mõtet, mis võiks ähvardada sinu kindlaskujunenud arvamusi. Ja sinu usumaa-ilm jääb lapsepõlvemaailmaks, mis on irdunud tegelikust elust. Niisugune olukord on väga ebakindel. Üksainus artikkel, loeng, film, raamat, isiklik ebaõnnestumine, mingi üldinimlik probleem, mis hakkab end sinu omal nahal tunda andma – ja sinu usust jääb järele ainult rusuhunnik. Sinu tegeli-

kust usust paraku mitte, sest sisuliselt sul seda polnudki, rusuks on muutunud sinu religioosne lapsepõlvemaailm, mille sa kunagi oma vanemate abiga ehitasid.

Ära karda usutõdesid uuesti läbi mõelda ja läbi tunnetada teistsuguse, lapsekingadest väljakasvanud mõtlemise ja tunnetusega. Ära karda, et sa "ei mahu" nende kaasaegsesse maailma. On olemas puust ehitatud maakirikud, mis on püstitatud kohalike "Jumala armust" meistrite poolt ja kaunistatud primitiivsete, algeliste puusculptuuride ja pühapildikestega. Seal oli hea palvetada nendel inimestel kelle jaoks ja kelle poolt nad rajati. On olemas romaani, gooti ja barokk stiilis kirikuid. Nad väljendavad nende ajastute inimeste religioosseid tõekspidamisi, kes neid ehitasid. Aga kui keegi tänapäeval võtaks ette ehitada kirikut ühes neist ammustest stiilidest? Siis kindlasti poleks sellel mõtet.

Nägin kord fotol üht Niemeyeri poolt projekteeritud kirikut ühes Brasiilia linnas. Midagi nii lihtsat ja kaasaegset kui vaid võib endale ette kujutada. Ma tunnen läbi ja läbi kaasaegseid inimesi, kelle kohta võin öelda, et nad on tõelised katoliiklased, ja seda mitte lummatuna esimesest kohtumisest, vaid pikki aastaid kestnud lähedase suhtlemise järel. Samas pole see ainult minu arvamus. Isegi kuulujutud räägivad neist kui suurepäraseid inimestest või lihtsalt – inimestest.

Selle kõige taustal sooviksin ma, et sinagi ehitaksid endas oma usu jaoks niisuguse kiriku kus sa tunneksid ennast hästi, et see kirik oleks kaasaegne sind ümbritseva maailma suhtes, oleks sinu isiku kõrgeimaks saavutuseks. Ma tahaksin, et sa oleksid suurepärase inimene või lihtsalt – inimene. Selle heaks peabki teenima usuõpetus ja samuti käesolev raamat. Nad peavad teenima sind, sest kõige tähtsam on sinu enda kätes: järelduste tegemine ja nende tegelik elluviimine.

Uudiseid & teateid

Uudiseid mujalt

* Paavst Johannes-Paulus II kuulutas 12. novembril pühakuks Böömi Agnese, kes elas aastatel 1205 - 1282. Böömi kuninga Ottokar II tütar Agnes pühendas oma elu vaeste ja haigete nooldamisele ning rajas nende jaoks 1233. a. Prahas raviasutuse. Hijem asutas ta klarisside kloostrit, kuhu ka ise astus 1244. a.

Arvatakse, et paavst lootis Agnese pühaks kuulutada juba oma esimesel karjasereisil Tsehhoslovakkiasse, ent sealse kirikupoliitika tõttu ei osutunud see võimalikuks.

* Ema Teresat hooldavate arstide kinnitusele on 79 aastane õde toibumas septembris saadud südameatakid.

* Ungari peaminister Miklos Nemeth saatis Vatikani riigisekretärile Agostino Casaroli'le kirja, milles ta taotleb diplomaatiliste suhete taastamist Ungari ja Vatikani vahel. Need katkesid sotsialistliku korra kehtestamisel.

* 1973. a. moodustas Soome Evangeelne Luteri Kirik kümneliikmelise komisjoni uue Piiblitõlke ettevalmistamiseks. Uue Testamendi uus tõlge on nüüd valmis. Vana Testamendi tõlge valmib kahes osas enne järgmise aasta lõppu. Uue Testamendi tõlkimine võttis aega 9 aastat. Seni oli kasutusel 1938. a. tõlge.

(Tõlgitud ajakirjast "Fides")

Üks aasta Leedu Katoliku Kiriku elus

* 22. oktoobril 1988. a. teatati, et Leedu Katoliku Kirikule tagastatakse Vilniuse katedraal, mis võõrandati 1949. a. ja mida kasutati vahepealsetel aastatel pildigaleriina.

* 22. detsembril sai Vilniuse peapiiskop Julionas Stepanavičius, kes 1961 aastast viibis pagenduses Zagares, loa tagasi pöörduda oma residentsi.

* 5. veebruaril 1989. a. hakkas ilmuma ajakiri "Katailiku pasaulis" (Katoliku maailm). Ajakiri ilmub 2 korda kuus tiraažiga 100 000 eksemplari.

* 4. märtsil, püha Kazimiri päeval, toodi pühaku säilmed Vilniuse katedraali tagasi. 1952. aastast asus p. Kazimiri pörm Peetruse ja Pauluse kirikus,

et kindlustada relikvia vääriline austamine.

* 15. - 16. augustil toimus Kaunases Leedu "Caritas'e" asutamiskongress.

* 29. mail määras paavst Johannes-Paulus II Leedu Apostelliku Administraatori Vincentas Sladkevičius'e kardinaliks.

(Tõlgitud ajakirjast "Katailiku pasaulis")

* Oktoobris ilmus teise katoliikliku ajakirja "Caritas" esimene number. Ajakirja maht on 80 lehekülge ja esialgne tiraaž 18 000.

Tartu katoliku kirik 90

8. detsembril möödub Tartu katoliku kiriku sisseõnnistamisest 90 aastat. Kuigi hoone sissepühitsemine piiskopi poolt leidis aset alles 1904. aastal, tähendas 8. detsember 1899 regulaarset jumalateenistuste pidamise algust uues kirikus. Seda sündmust tähistame samal päeval, Pühma Neitsi Maarja pärispatuta saamise suurpühal, kellele on Tartu kirik ka pühendatud. Pidulik jumalateenistus, milles osalemiseks on nõusoleku andnud Soome katoliku kiriku piiskop Paul Verschuren ja Riia abiapiiskop Vilhelms Nukss, algab kell 18.00. Piiskopid jagavad Kinnitamise Sakramenti seepärast palutakse kõiki, kes seda sakramenti pole veel vastu võtnud, registreerida end kohe koguduse praestri juures. Kuna Tartu koguduse võimalused külalisi vastu võtta on piiratud, püüame laupäeval, 9. detsembril korraldada Tallinnas kell 12.00 piduliku jumalateenistuse, milles Soome piiskop jagab Kinnitamise Sakramenti Tallinna katoliiklastele.

Kes on ema Teresa abilised ?

Ema Teresal ja tema Armastuslähetusel on üha rohkem abistajaid. Neid on juba üle 3 miljoni kogu maailmas. Nende põhikirjas "Ühine vaade" seisab:

"Abiline on isik, kes valib endale niisuguse eluviisi, mis viib Jumala juuresolu nägemiseni igas inimeses. Jumala nägemine igapähe, alates lähimatest inimestest, nõuab tihti elulaadi muutust ning see muutus kannab vilja. Inimestes tekib tahe anda midagi endast üksildastele, haigetele ja vaestele, neile, kes on poolehoidust ja armastusest ilma jäänud. Nad õpivad tundma mõõtnatut väge, mis on kannatuses, kui võtta see enda peale vabatahtlikult ja kogu südamest tulevas andestuses. Ja neile annab jõudu teadmine kuulumisest ülemaailmsesse liikumisse, nende inimeste liikumisse, kes tunnistavad Jumala juuresolu igas inimsoo liikmes."

Abilised püüavad järgida Armastuslähetuse liikmete nägemust tööst. Ka neist tulevad "Jumala armastuse kandjad" kõigile, keda nad kohtavad. Nemadki tahavad teenida vaestest vaesemaid. Abilisi on kõigist uskudest ja konfessioonidest.

Abiliste tegevus sai alguse Kalkuttast, kust laienes teistesse India linnadesse ning teistele maadele, alustades Inglismaalt. Inimesi, kes tahavad teda aidata, lähetab ema Teresa kõigepealt nende oma koju, et alustada lähimaist, lähimbrusest, oma maa puudustest, laiendades nii kaastunde piire. "TEHKE VÄIKSEID ASJU SUURE ARMASTUSEGA."

Märtsis 1969 ühendati ema Teresa abiliste rahvusvaheline organisatsioon Armastuslähetuse sõsar-organisatsiooniks. See ei ole organisatsioon oma tavalises mõttes: näiteks ei ole seal liikmeks. Pigem on abilised üks suur pere, mille liikmed pürgivad lähemale Jumalale ja üksteisele, palvetades ja armastusega teenides teisi inimesi.

Sidepidamise eest gruppide vahel hoolitsevad kontaktisikud, "link'id" (vahendaja, sidemees). Rahvusvahelisel organisatsioonil on rahvusvaheline sidemees. Ka igal tegevusharul on oma rahvusvaheline sidemees: kannatajate abilistel; noortel; neil, kes on ühinenud kontemplatiivsetesse kongregatsioonidesse jne. Kõigis maades, kus abistate grupid tegutsevad (~ 30 maad), on oma rahvuslik sidemees. Soomes on alates 1989. a. kontaktisikuks Barbro Svedlin. Tema on ka üht-

lasi ema Teresa Abiliste Soome haru esinaine. Sidemehed kohtuvad üksteisega iga kuue aasta järel korraldatavatel kohtumistel. Viimane selline kohtumine toimus Pariisis 1988. a. mais. Soome poolt võtsid sellest osa Birgit Rancken ja Barbro Svedlin.

Tõlgitud ajakirjast "Äiti Teresan Avustajat";
1989, Nr. 8

ÄITI TERESAN
AVUSTAJAT

ÜLISTUSE VAIM

Neitsi Maarja leplikkus avaldub andumuses: usus, lihtsas usalduses Jumala vastu. Maarja ei jäta oma poega mingil moel enesele, vaid annab ta maailmale. Meiegi tahaksime usalduses ja ülistuse vaimus avaneda, et anda teistele, mida Jumal meile on kinkinud.

Ent kuidas usalduda Jumalale, kui paljude inimeste südames kerkib lakkamatult esile üks ja seesama küsimus: kui Jumal eksisteeriks, keelaks ta sõjad, ebaõigluse, haigused; ta ei lubaks rõhuda ühtki maa peal elavat inimest. Kui Jumal oleks olemas, ei lubaks ta inimestel kurja teha.

Ühes Kalkutta leprosooriumis nägin ma pidalitöbist, kes oli oma käed - või õigemini selle, mis neist järele oli jäänud - palvesse sirutanud ja laulis järgmiste sõnadega: "Jumal ei karista mind, ma laulan Talle kiituse-laulu, sest selle haiguse läbi on Ta mind külastanud."

Muidugi, teised teda ümbritsevad haiged oigasid valust ja meeleheitest, kuid tema oli mõistnud: kannatus ei ole Jumalalt, see ei ole mingi üleastumise või süü tagajärg. Jumal ei ole kurja põhjuseks. Ta ei ole timukas, kes kisub inimese süüme lõhki.

Mõned kristlikud mõtlejad jõuavad niikaugele, et muudavad Jumala elu vaenlaseks, mingiks olendiks, kes karistab selleks, et inimestesse enda vastu hirmu ja austust sisen-dada. Nii seavad need mõtlejad inimese kuristiku äärele, ajavad ta meeleheitesse. Ja siin tuleb meile üngimata appi Neitsi Maarja ning täidab selle meeleheite kuristiku. Kunagi ei ähvarda ta inimesi, ei suurenda nende hirmu. Ta on Kiriku emaduse kinnitu-seks.

Ma kuulasin pidalitöbise laulu ja mulle tun-dus, et kuulen Hiibit, kes katsumuste raskuse all paindub. Seda uskijat, kes elas enne Kristuse ajastut. Hiib teadis, et talle osaks langenud piiritu kannatus ei ole karistus patu eest. Ja kord täitus ta ülistuse vaimust ning suutis samuti kui Kalkutta pidalitöbine kuulda-vale tuua: "Minu katsumustes otsib mind Issand, nüüd ma tean, et minu Lunastaja elab, sest minu süda sulab minu sees."

Miks Issand ei takista meie kuritegusid? Nimelt seetõttu, et Ta on loonud vaba olendi, mitte automaadi. Ta lõi inimese oma palge järgi, see tähendab - vabaks. Kui me kedagi kogu südamest armastame, igatseb meie hing armastatud olendi vaba vastust.

Issand armastab meid sõnulseletamatu ar-mastusega ja jätab meile täieliku valikuvaba-duse: me oleme vabad, me võime armastada või armastuse ja Jumala tagasi lükata. Me võime külvata leppimise või lahkhelide ja ebaõigluse seemneid, me võime vastu võtta helge suhtlemise Kristuses või selle tagasi lükata ja isegi hävitada kaasinimestes püüdlu-sed Elava Jumala poole.

Kuid Jumal ei jää passiivseks hetkel, mil ini-mene oma valiku teeb. Ta kannatab koos temaga - Kristuse läbi, surmapiinas iga naise, iga mehe pärast, kes maa peal elab; Püha Vaimu läbi, kes meist igaühes lakkamatult te-gutseb. Meid külastades tungib Ta meie südamekõrbe viimsete soppideni...

Vaadekda koos Maarjaga ülestõusnut ja oodata ööde vaikselt rahus, päevade sõna-tuses, loodu ilus, aga oodata ka suurte sise-heitluste tundide, kuni meie südamekõrb õitsele lööb.

Palve Kristuse poole

ISSAND Jeesus Kristust! Isegi kui meie usk liigutaks mägesid, mis oleksime armastuseta? Issand, Sa armastad meid. Mis oleksime Sinu Vaimuta, kes elab meie südames? Sa võtad kõik enda kanda ja avad meile sellega tee usu juurde, annad meile usalduse Jumala vastu - Jumala vastu, kes ei taha ei kannatusi ega inimlikku muret. Ülestõusnud Kristuse Vaim, kgaastunde Vaim, Ülistuse Vaim - Sinu armastus meist igaühe vastu ei lakka iialgi.

Ema Teresa ja vend Roger' raamatust "Maarja - lepituse ema" tõlkinud Lembit Peterson.

Advendijuttus

(Lk 21, 25-28; 34-36)

Armsad kirikulised.

Käes on advendiaeg. Paljud meie seast juba teavad selle sõna tähendust. Eesti keeles esineb paralleelselt "advendiga" ka selle sõna otsene tõlge ladina keelest - tulemis-aeg. Millisest tulemisest on siin jutt ja milline tähendus on advendiajal kirikuaastas, seda vaatlemegi täna - tulemisaja esimesel pühapäeval.

Advent tähistab Kristuse teistkordset tulekut siia maailma, mitte nii nagu esimesel korral, inimese kujul, vaid Jumalana kirkuses ja väes, et mõista kohut elavate ja surnute üle. Seepärast on adventi mõtteks kirikuaastas ootus - sisenemine vaikuse, palve ja patukahetsuse maailma, et tulev Kristus annaks meile armu. See teistkordne tulemine ongi kristlaste lootus ja ebaõigluse lõpp. Kuidas ent oleme valmis Teda ära ootama meie, kas tulemistootus teeb meile rõõmu või hirmutab meid? Kas hoidume sellele mõtlemast ja tõrjume kõik, mis on tullemas - nagu mõtte oma surmatunnist ja kohtust - teadvuse äärealadele?

"Meie liturgiline advent olgu selle lunastuse ootamine, mis on juba täitunud, peab ent pidevalt uuenduma meie teadvuses ja südames, et ta ei vaoks minevikku vaid muutuks meie olevikuks ja tulevikuks" - ütles paavst Johannes-Paulus II ja see tähendab, et Kristus pani oma ülestõusmisega surnuist aluse uuele ajajärgule - lõpuajale - nagu seda kinnitab evangeelium.

On tõsi, et Kristus tuleb, kuid Kristus juba ka on - Ta on meie keskel pühimas Armulauasakramendis ja Tema kohtu ees tuleb meil seista võib-olla juba varem kui Ta tuleb - viimse kohtu ees pärast meie surma, sest surmaga lõpeb meie maine prooviaeg ja ootus. Seepärast pole advent Kristuse ootamine meie eneste õnnistegijana, vaid pigem kogu inimkonna Lunastaja ja Issanda. See on aeg, mil peame õppima armastama kõiki inimesi, palvetama ja tooma vabatahtlikke ohvreid kõigi eest, kes ootavad lunastust, olgu siis selle maailma puudustes ja kannatustes või puhastustule piinas.

Jumal ei koonud inimest üksikisikuna vaid osana inimkonnast, tehes iga inimese õndsaks saamise sõltuvaks teiste inimeste teenimisest vahetu teo või palvega. P. paavst Gregorius I on öelnud: "Palju on Laatsarusi, kes lamavad teie uste ees ja vajavad seda, mis iga päev teie laualt langeb, kui te ise olete küllastunud. Iga päev võime Laatsaruse leida, kui me teda otsime. Iga päev näeme Laatsarust, isegi siis kui me teda ei otsi." Hoolimata möödunud 14. aastasajast, mis meid ütlejast lahutab, on öeldu aktuaalne ka tänapäeval, kui selle tähendust sügavamalt mõistma õpime.

Meie hooletu käitumine on tihti see, mis meie ligemese vaimsesse näkka jätab, näiteks kui meist lähtuv ülemäärane tõsidus suretab otsija vaimujõu, või üle piiride kasvavad nali kannab minema tõsidusehetkedel kogutud energia. Tänapäeva maailm vajab kristlikke eeskujusid normaalsete inimestena, mitte fanaatikute ja veidrikena, sest mitte see pole meie aja vaimsele kerjusele kõige suurem ligemene, kes teda aitab, vaid see, kes tal end ise aitama õpetab.

Kristuse taastulek on reaalsus, mida ei kummuta arvamus, et ta on veel kaugel. Kõigest mida me teeme, peame aru andma. On ju ka tänane Evangeelium osa Jeesuse eshatoloogilisest, s.o. viimseid sündmusi puudutavast kõnest, mis peeti tõenäoliselt teisi päeval enne ristilöömist. Palju oli ta selleks ajaks rääkinud, kuid vähe oli neid, kes jäid uskuma Tema sõnu ja isegi vaieldamatuid imesid. Nii rääkis Jeesus seekord ähvardavalt - taevavägesid kõigutatakse - siiski ei kaotanud see Tema varem öeldud sõnade tähendust: Ma olen tulnud mitte kohut mõistma maailma üle, vaid seda lunastama. Nii saab Jõutude pidulikkus oma sügavama sisu ülestõusmise saladusest, mis annab mõtte nii elule kui surmale.

Uskuda - see tähendab ju otsida Jumalat, kõige armastuse ja vabaduse allikat, üha jälle parandada oma vigu, sündida uuesti Pihi- ja Armulauasakramendi abil. Uskuda - see tähendab oodata Jeesuse taastulemist.

Aamen.

San Juan de la Cruz

(1542 - 1591)

(Johannes Ristilt, Risti Johannes)

San Juan de la Cruz, kodaniku-nimega Juan de Yepes y Alvarez, Hispaania üks suuremaid poeete ja müstikuid, sündis 24. juunil 1542. a. Avila lähedal Fontiveros'is vaesunud aadliperekonnas. Tema isa Consalvus oli siidikuduja. Pärast tema varajast surma pandi poiss lastekodusse. Juanil polnud annet käsitooks, seepärast sai temast haigepöetaja Medina del Campo hospitalis. Hiljem tulid ilmsiks tema vaimuanded ja 17-aastane noormees võeti jesuiitide kooli. 1563. a. astus Juan karmeliitide kloostrisse ja ta sai lisanimeks de la Cruz (Risti(lt)). Don Alvarez di Toledo toetusel õppis ta filosoofiat ja teoloogiat kuulus Salamanca ülikoolis, kus just tollal õpetasid silmapaistvad ja edumeelsed professorid. Eriti püsisvat mõju avaldasid talle loengud püha Aquino Thomase traktaatidest.

Pärast preestriks pühitsemist 1568. a. tahtis ta üle minna kartuustlaste orduusse, kuid Teresa Avilast, kellega ta sel ajal esimest korda kohtus, mõjutas teda oma otsusest loobuma. 1568. a. rajas Juan esimese nn. "paljasjalgsete" karmeliitide kloostri Duruelos, seejärel Maceras ja Pastranas.

1572. - 1577. a. tegutses ta karmeliitide pihhisana Avilas, kus kloostri prioriks oli Teresa. Sellest

ajast on ilmselt pärit ka imepärase lugu Teresat ja Juan de la Cruze haaranud ekstaasist, kes vesteldes püha Kolmainisusest pealtnägijate suureks imestuseks äkki maast lahti kerkisid ja ülespoole hõljusid.

Vahepeal olid reformeerimata karmeliidid alustanud ägedaid rünnakuid reformi vastu, nähes selles kõrvalekaldumist kehtivatest ordureeglitest. 1577. a. Juan vangistati ja 9 kuud hoiti teda Toledo kloostris kõige rangemas arestis vee ja leiva peal. Kong oli pime ja niiske, kuude kaupa ei vahetatud pesu. Juanil polnud millegagi kirjutada, pidevalt toimusid ülekuulamised, millega kaasnes tihti julm piitsutamine, et murda tema vastupanu. Juanil keelati nii missa pidamine kui ka armulaua käimine. Hapra kehaehitusega mees oli lähedal surmale. Pühak ise aga nägi nendes kannatustes võimalust vaimsele puhastumisele. Hirmu tundmata jäi ta oma veendumustele kindlaks. Saanud ühelt kaastundlikult mungalt paberit ja tinti, kirjutas ta vangistuses oma esimesed luuletused. 1578. a. näitas Jumalaema talle põgenemistee. Algul varjas ta end naiskarmeliitide juures. Kui vangistusohu oli möödas, sai ta vaimuliku seminari rektoriks Baezas. Ta alustas oma luuletuste kommenteerimist ja arendas välja oma müstilise õpetuse. 1580. a. lahenes

lõpuks tüli reformeerimata karmeliitide ja reformi pooldajate vahel ning paavst kinnitas "paljasjalgsete karmeliitide" ordu.

1582. a., püha Teresa surma-aastal, sai Juanist kloostriülem Granadas, kus oli veel tugev mauride mõju. Tema tegevus seal hingekarjase ja pihiisana oli äärmiselt tulemusrikas. Sündisid tema põhiteosed. 1585. a. määrati Juan provintsi dekaaniks (vaimuliku kolleegiumi eestseisja). Uue ordu vaesus oli nii suur, et Juan pidi kloostreid visiteerides reisima vaeselt nagu kerjus. "Paljasjalgsete" provintsiaaliks (orduülem uhe provintsi piirides) valiti nüüd paater Doria, kes oli täiesti praktilise meelelaadiga ordumees. Ta ei suutnud jälgida Juan de la Cruz'i mottelendu ja piinas teda väiklaste korraldustega. 1588. a. määrati pühak kloostriülemaks Segovia'sse, kus ta elas kolm aastat.

Kuid tema ülemused ei mõistnud teda enam, teda jälitasid süüdistused ja laim, nii et kloostriõed põletasid suure hirmuga ära tema kirjad. Juan tõmbus tagasi üksindusse. Ise ütles ta enda kohta tollal: "... ma olen minema visatud nagu vana kalts!" Aga ta kandis oma risti. Kaalumisel oli isegi tema väljaheitmine ordust, temast taheti lahti saada ja saata ta misjonärina Mehhikosse. Seda takistas täide viimast vaid asjaolu, et jalavalud sundisid niigi haige mehe voodisse.

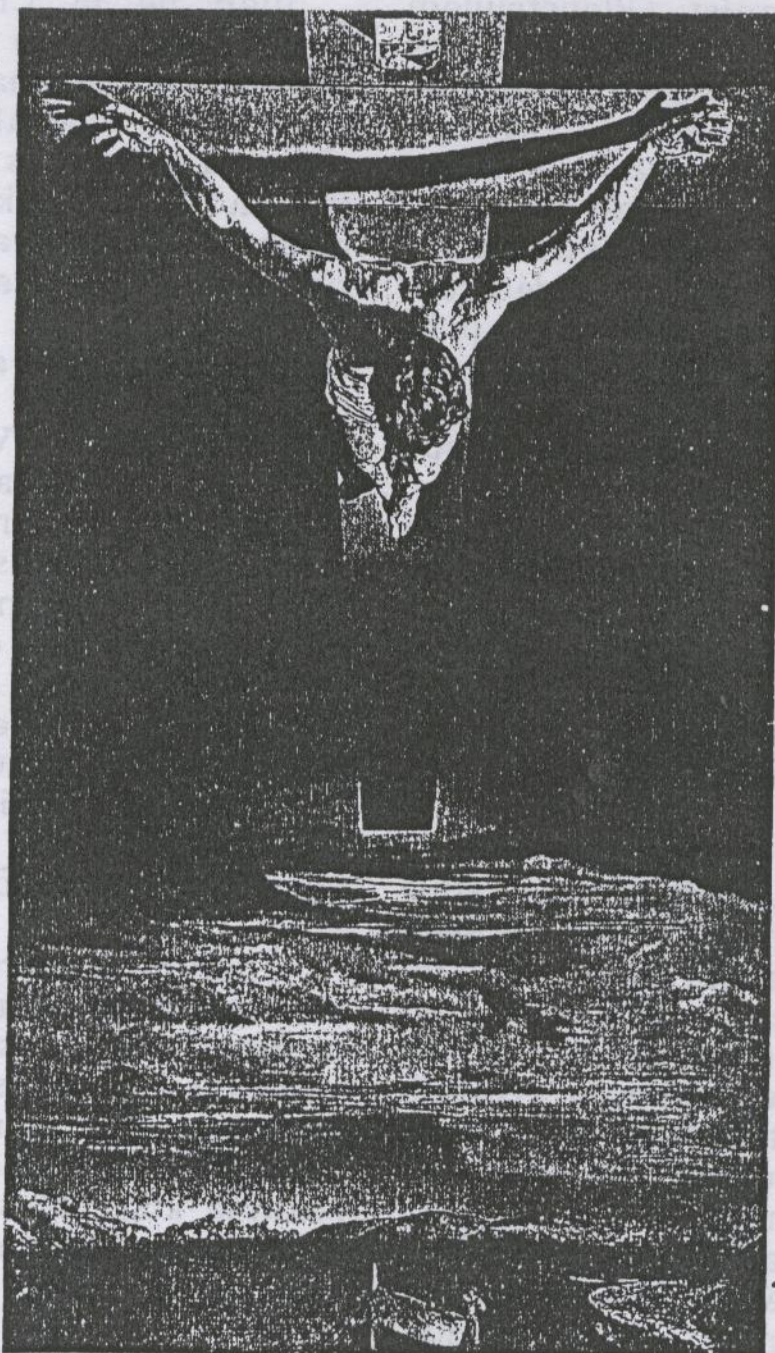
Siis sai ta korralduse minna Ubeda kloostrisse Andaluusias, kus kloostriülemaks oli tema suurim vaenlane. Veel neli kuud kannatas ta kohutavastes piinades, millele lisandus alandav kohtlemine. Ta talus seda kannatlikult. Kui rahu-

lik ja püha surm ta 14. dets. 1591. a. kannatustest vabastas, oli kongis tunda roosilõhna. Nüüd mõistis ka kloostriülem, et nende hulgas oli viibinud pühak.

Juan de la Cruz'i surnukeha maeti Segoviasse ja on säilinud tänaseni kõdunemata. 1647. a. kuulutati Juan õndsaks, 1726. a. kanoniseeriti pühakuks ja 1926. a. nimetati ta Kiriku doktoriks. Tema põhiteosed moodustavad tervikliku süsteemi. "Tõus Karmeli mäele" võtab vaatluse alla hinge aktiivse. "Hinge pime öö" aga passiivse puhastumise. Ülimat ühinemist Jumalaga käsitleb ta "Vaimses ülemlaulus" ja "Elava armastuse leegis". Tema õpetuse järgi on kristlastel moraalne kohustus vabastada oma hing keha ja meelte orjusest ja klammerdumisest omaenda "minasse" (puhastumise tee) ning minna edasi vaimsele ühendumisele Jumalaga (valgustuse tee) jõudes "Vaimuliku laulatuseni" (ühinemise tee). Juan de la Cruz elu oli täielikus vastavuses tema õpetusega.

Juan de la Cruz'i kujutatakse tavaliselt riidetatuna karmeliitide pruuni mungarüüsesse, skapulaari ja valgesse kapuutsiga mantlisse, käes hanesulg ja raamat. Teda kujutatakse ka kotkaga jalge ees või Maarja kuju käes hoidmas; samuti Kristusega, kes ilmub talle rist käes.

Teoste "Lexikon der Nahmen und Heiligen" ja "Das Grosse Buch der Heiligen" põhjal koostanud Reet Nikkel & Tiit Relve

1950144

Anna mulle seda, mida sul on külluses:
seda, mida teised Sinult ei küsi.
Anna mulle valu, kurbust, unustatust.

Kõik nõuavad Sinult tervist, andestust,
rõhkust, õnne ja sõprust.
Mina üksikühtin, mida Sul on kõhuuses.

Anna mulle haigusi, vaeast, hingevan
Üksindust

Seda, issand on palj
Keege ei tana seda, keegi ei küsi sinult sed

Anna mulle meeliseid ja hirmu
Aga nii ränk ja kibedat reed pid
luba mul jõuda sinu

(TK. Ulf Ploom)